

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **K. K.**
bytem X
doručovací adresa X
zastoupen JUDr. Milanou Hrušákovou, Ph.D., advokátkou
se sídlem Cihlářská 16, 602 00 Brno

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 11. 8. 2021, č. j. X, ze dne 10. 5. 2022, č. j. X, a ze dne 3. 5. 2022, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 8. 2021, č. j. X, *se odmítá.*
- II. Rozhodnutí žalované ze dne 10. 5. 2022, č. j. X, a ze dne 11. 8. 2021, č. j. X *se ruší* a věc *se vrací* žalované k dalšímu řízení.
- III. Rozhodnutí žalované ze dne 3. 5. 2022, č. j. X, *se ruší* a věc *se vrací* žalované k dalšímu řízení.
- IV. Žalovaná *je povinna* zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 6.500 Kč do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Milany Hrušákové, Ph.D., advokátky se sídlem Cihlářská 16, 602 00 Brno.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Tento příběh je na první pohled trochu nepřehledný. Žalovaná v něm vydala hned tři prvostupňová rozhodnutí ve věci nároků žalobce na starobní důchod. Žalobce žije v Rakousku, kde také o přiznání starobního důchodu žádá. A všechna rozhodnutí žalované mu situaci z rakouského pohledu zkomplikovala. Žalobce totiž vzal zpět svoji prvotní žádost o přiznání starobního důchodu v Česku, aby poté o jeho přiznání požádal právě v Rakousku. Žalovaná však přesto v řízení pokračovala, protože jí žalobce na výzvu jednoznačně nepotvrdil zpětvzetí své první české žádosti. A poté rozhodla (1) o přiznání důchodu v Česku, o (2) zastavení řízení o rakouské žádosti a (3) zvýšení přiznaného českého důchodu. Žalobce nyní žádá „smazání“ veškerého procesního dění v Česku, aby mu v Rakousku nehrozila ztráta zdravotního pojištění, zdanění českého důchodu i nižší výše toho rakouského. A aby se jeho situace zpřehlednila. Krajský soud se proto musel v celém důchodovém příběhu žalobce nejprve vyznat. A následně posoudit, zda žalovaná opravdu pochybila.

II. Rozhodnutí žalované a související skutkové okolnosti věci

2. Dne 13. 11. 2017 žalobce podal u Okresní správy sociálního zabezpečení v Břeclavi žádost o přiznání starobního důchodu v Česku („první žádost“).
3. Žalovaná ho dne 11. 6. 2018 vyzvala k podání žádosti o určení příslušnosti k právním předpisům sociálního zabezpečení („výzva žalované“). Žalobce totiž od 1. 4. 2010 vykonával souběžně výdělečnou činnost v Česku a Rakousku pro zaměstnavatele se sídlem v obou státech. Žalovaná vysvětlovala žalobci, že kdo vykonává činnost na území dvou nebo více členských států EU, má povinnost o tom informovat příslušnou instituci členského státu bydliště. Po splnění oznamovací povinnosti tato instituce určí právní předpisy sociálního zabezpečení jednoho členského státu, kterým osoba podléhá. Do takto určeného systému se odvádí pojistné z příjmů ze všech vykonávaných činností. Současně se z určeného systému vyplácí případné dávky. Žalobce tuto oznamovací povinnost nesplnil. Žalovaná se ho proto ve výzvě dotazovala, zda si přeje zachovat účast v obou systémech. A pokud ano, aby do 15 dnů podal žádost na místně příslušné správě sociálního zabezpečení.
4. Na výzvu žalované žalobce reagoval přípisem ze dne 22. 6. 2018. Stěžoval si, že mu žalovaná neposkytla potřebné informace. Formuláři zaslanému s výzvou žalované nerozuměl a necítil se být dostatečně kvalifikovaný, aby ho vyplnil. Z výzvy žalované pochopil, že si musí žádost o starobní důchod podat v Rakousku a uvést informace o možném nároku vzniklém v Česku. Žalobce proto výslovně uvedl, že *bere první žádost zpět* („zpětvzetí první žádosti“). Písemnost se zpětvzetím první žádosti ve spise doprovází interní nalepovací lístek, ve kterém konzultantka odboru 42 vzkazuje oddělení 426, že „by bylo vhodné žalobci vysvětlit, že není problém v bydlišti při podání NŽ [nové žádosti – pozn. krajského soudu]. (ČSSZ by o ní rozhodla, není nutné žádat v AUT), ale je třeba rozhodnout o příslušnosti k pr. předpisům.“
5. Na zpětvzetí žádosti žalovaná zareagovala svým přípisem ze dne 1. 8. 2018 („přípis žalované ze srpna 2018“). Vysvětlovala mu, že není nutné brát první žádost zpět, aby si mohl v místě bydliště zažádat o dodatečné (retroaktivní) určení příslušných právních předpisů. Současně žalovaná žalobce požádala o *písemné sdělení, zda i nadále trvá na*

zpětvzetí první žádosti či nikoliv. Dodala, že pokud by na zpětvzetí trval, musela by řízení zastavit. A zmínila, že pokud by si žalobce uplatnil novou žádost o starobní důchod prostřednictvím kompetentní instituce v Rakousku, bude tím znovu zahájeno řízení o stanovení příslušnosti k právním předpisům, což vysvětluje již výzva žalované. Jestliže by žalobce dosáhl uznání výjimky, zachovala by se účast v obou systémech sociálního zabezpečení.

6. Žalobce svým přípisem ze dne 22. 8. 2018 („přípis žalobce ze srpna 2018“) reagoval na přípis žalované ze srpna 2018. Znovu si stěžoval, že nedostal potřebné informace. A uvedl, že neví, co se od něj očekává. Potřeboval by kvalifikovanou radu, ale neví, na koho se obrátit. Nezamlouvalo se mu, že dostával nejasné informace. Měl problém se žádostí o výjimku, nemohl o ni v Rakousku u příslušné instituce požádat. Položil proto žalované několik dotazů, aby se ve své situaci vyznal. Neuvedl výslovně, že by nadále trval na zpětvzetí první žádosti. K tomuto tématu se nevyjádřil. Ve spise je poté písemnost od oddělení 426 pro oddělení 324, ve kterém prvně uvedené oddělení prosí druhé o vyřízení přípisu žalobce ze srpna 2018 podle jejich kompetence.
7. V dalším průběhu řízení žalobce zaslal žalované přípis dne 3. 7. 2020 („přípis žalobce z července 2020“), ve kterém ji informoval, že v roce 2019 podal dvě žádosti o starobní důchod v Rakousku (obě dále jen „druhá žádost“). A prosil o informaci, jak dopadlo řízení o příslušnosti k právním předpisům, které popisovala výzva žalované a přípis žalované ze srpna 2018. Kromě toho chtěl vědět, zda dostal výjimku a zachovala se jeho účast v systému sociálního zabezpečení v Česku.
8. Žalovaná poté rozhodnutím ze dne 11. 8. 2021, č. j. X, přiznala žalobci starobní důchod od 21. 2. 2018 („rozhodnutí o přiznání důchodu“). Základem pro toto rozhodnutí byla první žádost. Téhož dne pod č. j. X rozhodla o zastavení řízení o druhé žádosti, protože o téže věci již bylo dříve zahájeno řízení na základě první žádosti („usnesení o zastavení řízení“).
9. Žalobce přípisem ze dne 27. 9. 2021 napadl rozhodnutí o přiznání důchodu i usnesení o zastavení řízení. Žádal v něm o *nápravu pochybení* v těchto rozhodnutích. Usnesení o zastavení řízení vytýkal, že první žádost vzal zpět. Rozhodnutí o přiznání důchodu kritizoval ze stejného důvodu. K tomu dodával, že žalovaná musí přehodnotit metodu určení dob pojištění započtených pro výši starobního důchodu. Dny dob pojištění neodpovídají právním předpisům a vykazují hrubé nedostatky v neprospěch žalobce („první námitky“).
10. Dne 15. 11. 2021 se žalovaná ve věci starobního důchodu žalobce vydala již na třetí procesní kolej. Rozhodnutím pod č. j. X rozhodla o zvýšení dříve přiznaného starobního důchodu žalobce („rozhodnutí o zvýšení důchodu“). V září 2021 totiž dostala potvrzení, že rakouský nositel pojištění odsouhlasil žalobci výjimku podle unijního práva, podle níž v období od 1. 5. 2004 do 31. 12. 2008 a v období od 1. 4. 2010 do 31. 12. 2019 podléhal českým právním předpisům o sociálním zabezpečení.
11. Žalobce napadl i rozhodnutí o zvýšení důchodu námitkami („druhé námitky“). Vytýkal mu, že obsahuje stejné nedostatky, které žalovaná vytýkal již v prvních námitkách. Osobní list důchodového pojištění nezohledňoval všechny doby pojištění. Chyběly doby, které jsou žalované známy: absolvování řádného denního studia druhého ročníku na Střední průmyslové škole strojnické v Praze od 1. 9. 1973 do 31. 8. 1974 a doby, ve kterých přispíval do sociálního pojištění od 21. 2. 2018 do 31. 12. 2020. Žalobce také dodával, že

doposud nedostal žádné vyjádření týkající se části prvních námitek proti usnesení o zastavení řízení. Žádal proto o neprodlené písemné vyjádření. A vyzýval žalovanou, aby přehodnotila svůj postup týkající se jeho nároku na vyplácení dávek starobního důchodu, protože odporuje právnímu řádu.

12. Žalovaná ovšem rozhodnutím ze dne 3. 5. 2022, č. j. X, potvrdila rozhodnutí o zvýšení důchodu a druhé námitky zamítla („námitkové rozhodnutí o zvýšení důchodu“). V odůvodnění odkazuje na první žádost. Vysvětlovala, že rozhodnutí o zvýšení důchodu správně započítalo veškeré doložené nebo evidované doby studia. Podle maturitního vysvědčení žalobce na Střední průmyslové škole strojnické v Praze studoval od 1. 9. 1974 do 30. 6. 1976 a nikoliv v době od 1. 9. 1973 do 31. 8. 1974. Tuto dobu mu proto nelze započítat. Skutečnost, že se jednalo o dvouleté studium přitom podle žalované potvrdil sám žalobce ve druhých námitkách. Pokud by žalobce nicméně kdykoliv v budoucnu doložil doklad o svém studiu od 1. 9. 1973 do 31. 8. 1974, pak žalovaná provede přepočít výše jeho starobního důchodu podle § 56 zákona o důchodovém pojištění.
13. K započtení doby od 21. 2. 2018 do 31. 12. 2020 žalovaná uvedla, že žalobci právě ode dne 21. 2. 2018 přiznala důchod. Rozhodnutí o jeho zvýšení pouze upravuje jeho výši zápočtem nově zjištěných dob pojištění. Osobní list proto správně zachycuje pouze doby pojištění do 20. 2. 2018. Zhodnotit doby po 21. 2. 2018 lze podle § 34 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění.
14. Dne 10. 5. 2022 žalovaná zaslala žalobci přípis pod č. j. X („přípis žalované z května 2022“). Vyjadřuje se v něm „dotazu“ (sic!), který se týká usnesení o zastavení řízení. Uvedla, že pokud jde o stejnou dávku důchodového pojištění uplatněno více žádostí, řízení probíhá na základě žádosti, která byla uplatněna nejdříve. U později uplatněných žádostí se řízení zastaví. V roce 2019 žalobce uplatnil druhou žádost. Řízení o ní však bránila překážka řízení podle § 48 odst. 1 správního řádu, protože ve stejné věci, tj. ve věci žádosti o starobní důchod, bylo z téhož důvodu zahájeno řízení již na základě první žádosti. Proto žalovaná rozhodla, že se řízení o druhé žádosti zastavuje podle § 66 odst. 1 písm. a) správního řádu. O rozhodnutí o přiznání důchodu přípis žalované z května 2022 nehovoří.

III. Žaloba a další vyjádření účastníků řízení

III. a) Žaloba

15. Žalobce hlavně namítá, že svoji první žádost vzal zpět. Z komunikace mezi žalovanou a žalobcem i z prvních námitek vyplývá, že na zpětvzetí trval. Mimo jiné kvůli výhodnějšímu postavení při pozdějším podání nové žádosti o starobní důchod a započítání pojistné doby ze zaměstnání v Česku z pozdějšího období. Na to žalobce poukazoval i v druhých námitkách. Žalovaná přesto v řízení o přiznání starobního důchodu pokračovala a zpětvzetí první žádosti ignorovala.
16. Podle § 45 odst. 4 správního řádu je plně na rozhodnutí žalobce, zda vezme podanou žádost zpět či nikoliv. Žalovaná neměla právo zasahovat do dispozice s podanou žádostí a dotazovat se, zda žalobce trvá na zpětvzetí první žádosti, resp. toto zpětvzetí zpochybňovat. Při zpětvzetí tu není prostor pro správní uvážení či pro jiný postup správního orgánu než řízení zastavit. Pokud žadatel vezme žádost zpět, pak je třeba na ni hledět jako by ji nepodal. Na další řízení (včetně všech vydaných rozhodnutí) vedené na základě žádosti vzaté zpět pohlížet jako na nezákonné, případně nicotné.

17. Podle žalobce je třeba zrušit nejen rozhodnutí o zvýšení starobního důchodu, ale též rozhodnutí o přiznání důchodu (či vyslovit jeho nicotnost). Úzce spolu souvisí. Pokud obě rozhodnutí o zvýšení důchodu vycházejí z rozhodnutí o přiznání starobního důchodu, jedná se o podkladové rozhodnutí, které trpí shodnou vadou v důsledku zpětvzetí první žádosti.
18. Žalovaná podle žalobce nepřilehavě označuje žalobcovy první námitky proti rozhodnutí o přiznání starobního důchodu za vyjádření. Žalobce ve druhých námitkách neoznačil svoje první námitky jako vyjádření. Zcela přesně je označil za námitky, pokud uvedl: „Protože jsem dodnes nedostal žádné vyjádření týkající námitek k Usnesení ČSSZ číslo jednací X, datovaných 27.09.2021, poslaných doporučeně dne 29.09.2021 na CSSZ Ústředí – Ohoř rozhodování o dávkách důchodového pojištění, chci Vás tímto požádat o neprodlené písemné vyjádření.“
19. Navíc je povinností správního orgánu posuzovat podání podle obsahu. Žalobce žije v zahraničí a není zvyklý používat psaný český jazyk. Z obsahu druhých námitek přitom nepochybně plyne, že se obsahově jedná o urgenci vyřízení prvních námitek. Žalobce v druhých námitkách žalovanou upozornil na skutečnost, že ke dni jejich podání nevyřídila první námitky a doposud o nich nerozhodla. Ani v námitkovém rozhodnutí o zvýšení starobního důchodu žalovaná zpětvzetí první žádosti nijak nezohlednila. A s druhými námitkami se nevypořádala. Žalobce poukazoval i na nesprávnou metodu určení započtených dob pojištění.
20. Žalobce dodává, že přípis žalované z května 2022 je obsahově rozhodnutím. Je z něj zřejmé, že se týká prvních námitek v části mířící proti usnesení o zastavení řízení. Žalovaná žalobce více než půl roku nevyrozuměla, jak o nich rozhodla. Proto žalobce v druhých námitkách vznesl urgenci vyřízení prvních námitek. Žalovaná označila první námitky ve svém přípisu z května 2022 za pouhý dotaz. Z jeho obsahu je však zřejmé, že materiálně odpovídá rozhodnutí o zamítnutí (části) prvních námitek a potvrzení usnesení o zastavení řízení.
21. Postup žalované se negativně projevil v právní sféře žalobce. V řízení o druhé žádosti se nemohlo zohlednit a rozhodnout i o nároku z titulu pojistných dob a pojistného na důchodové pojištění odvedeného v Česku. Je tedy na místě poskytnout žalobci efektivní ochranu zrušením usnesení o zastavení řízení a přípisu žalované z května 2022 coby rozhodnutí v materiálním pojetí. Nebylo možné rozhodnout o zastavení řízení o druhé žádosti z důvodu překážky věci dříve zahájené u žalované o první žádosti, protože ji žalobce předtím vzal zpět.
22. Po těchto procesních námitkách žalobce vznáší i námitky meritorní povahy vůči rozhodnutím o zvýšení důchodu. Žalovaná v námitkovém rozhodnutí o zvýšení důchodu uvedla: „V námitkách (...) účastník řízení nesouhlasí s napadeným rozhodnutím, když mu nebyla započtena doba studia na střední škole v době od 1. 9. 1973 - 31. 8. 1974, přičemž se jednalo o dvouleté studium, a dále doby, kdy pracoval a přispíval do sociálního systému od 21. 2. 2018 31. 12. 2020.“ *Podle žalobce však není pravdou, že by v druhých námitkách uváděl, že se jedná o dvouleté studium.* Žalobce uvedl: „Chybí doby, které jsou ČSSZ známy; jako absolvování řádným denním studiem druhého ročníku SPSS v Praze od 01. 09. 1973 do 31. 08. 1974.“ Žalobce se jasně vyjádřil, že v pojistných dobách chybí druhý ročník studia a ne, že se jedná o dvouleté studium.

23. Žalobce své studium vysvětlil a doložil. Pracovníci žalované ke zhotovení kopií předal vysvědčení z odborného učiliště za první, druhý i třetí ročník a výuční list. Dále jí předal vysvědčení ze střední školy za druhý, třetí, čtvrtý ročník a maturitní vysvědčení. To vše již při podání první žádosti. Žalobce absolvoval na odborném učilišti Československých aerolinií v Praze v souvislém pětiletém studiu první, druhý a třetí ročník. Na konci třetího ročníku složil zkoušku a získal výuční list. Žákem odborného učiliště byl od 1. 9. 1970 do 31. 8. 1973. Následně přešel na Střední průmyslovou školu strojnickou v Praze, obor: strojírenství, čtyřleté studium. S ohledem na absolvované studium na odborném učilišti Československých aerolinií a získaný výuční list ho přijali rovnou do druhého ročníku čtyřletého studia. Na této škole, pak tedy pokračoval ve studiu v druhém, třetím a čtvrtém ročníku, který zakončil maturitní zkouškou konanou dne 4. 6. 1976. Studentem denního studia Střední průmyslové školy strojnické byl již od 1. 9. 1973.
24. Žalovaná tvrdí, že „podle maturitního vysvědčení účastník řízení na Střední průmyslové škole strojnické v Praze studoval v době od 1. 9. 1974 - 30. 6. 1976.“ Toto tvrzení se nezakládá na pravdě, neboť se na *maturitním vysvědčení doba trvání studia vůbec nevádí*. Žalovaná vycházela z nesprávně spočítaných pojistných dob. Žalobce studoval od září 1970 do června 1976. Kromě toho žalovaná nesprávně aplikovala unijní právo, protože nevzala v úvahu maximální dobu pojištění vyžadovanou českými právními předpisy (tj. 34 let = cca 12410 dnů) namísto celkové délky získaných dob ve všech dotčených členských státech (14291 dnů).

III. b) Vyjádření žalované k žalobě

25. Ve vyjádření k žalobě žalovaná reaguje, že při podání první žádosti podle žalobcem doloženého maturitního vysvědčení ověřila, že na Střední průmyslové škole strojnické v Praze studoval v době od 1. 9. 1974 - 30. 6. 1976. Kontrolou osobního listu důchodového pojištění ze dne 11. 1. 2022, který byl součástí rozhodnutí o zvýšení důchodu, ověřila, že žalobci období od 1. 9. 1974 - 31. 12. 1976 započítala pro účely řízení o starobním důchodu jako dobu studia, neboť po ukončení studia na střední škole pokračoval ve studiu na vysoké škole. Žalovaná dodala, že pokud žalobce kdykoliv v budoucnu doloží žalované doklad o svém případném studiu v době od 1. 9. 1973 - 31. 8. 1974, provede správní orgán přepočít výše jeho starobního důchodu v souladu s § 56 zákona o důchodovém pojištění.
26. Žalovaná poté rekapituluje procesní dění. A zdůrazňuje, že v reakci na její výzvu žalobce neuvedl, že by nadále trval na zpětvzetí první žádosti. Ke zpětvzetí první žádosti se pozitivně nevyjádřil ani ve svém přípisu z července 2020. Proto žalovaná rozhodla o přiznání důchodu a zastavila řízení o druhé žádosti. Ve svému přípisu z května 2022 se vyjádřila k dotazu, který se týká usnesení zastavení řízení.

III. c) Replika žalobce

27. Žalobce upozornil, že žalovaná ve svém vyjádření k žalobě potvrdila, že vzal svoji první žádost zpět. Měla proto povinnost řízení zastavit. Žalovaná si zpětvzetí byla vědoma, jak vyplývá ze správního spisu žalované, konkrétně ze záznamu pro odd. 426. Z dalšího jednání žalobce bylo zřejmé, že zpětvzetí považoval za závazné, pokud podal druhou žádost v Rakousku, kde pracoval až do 31. 12. 2019. O této skutečnosti žalovanou informoval rakouský nositel sociálního zabezpečení dne 18. 3. 2019. Bylo tedy zřejmé, že žalobce svoji první žádost považuje za vzatou zpět a že na zpětvzetí trvá. Žalovaná proto měla zastavit řízení o první žádosti na jaře 2019 po obdržení informace o podané druhé

žádosti. Nezákonně však pokračovala v řízení a přiznala žalobci starobní důchod proti jeho vůli. V námitkovém rozhodnutí o zvýšení důchodu (ani v předcházejících rozhodnutích) se žalovaná vůbec uplatněnou námitkou zpětvzetí žádosti o starobní důchod nezabývala.

28. Přestože žalobce relevantní podklady žalované předal, správní spis neobsahuje žádné z vysvědčení, výuční list, ani maturitní vysvědčení. Obsahuje druhou žádost, která nese informace o studiu v Česku na uvedených dvou středních školách. Žalobce k žalobě doložil veškerá vysvědčení, výuční list a maturitní vysvědčení, kterými prokazuje svá shora uvedená tvrzení o studiu na dvou na sebe navazujících středních školách v období od září 1970 do června 1976.
29. Žalobce pak vysvětluje, jak se postup žalované projevuje v jeho právní sféře. Údajně v minulosti nedostal své oznamovací povinnosti podle evropské legislativy. Pojistné se tak odvádělo souběžně do pojistného systému dvou členských států. Doby pojištění se proto kryly a žalovaná nemohla přihlídnout k době pojištění v Rakousku. To má negativní vliv nejen do oblasti rakouského zdravotního pojištění žalobce. Ale též potenciálně do jeho daňových povinností v Rakousku, které má odlišný systém zdanění a starobní důchod je předmětem daně z příjmů. Žalobce by tak musel po obdržení důchodu z Česka důchod zdanit a odvést daň z příjmů v Rakousku.
30. Žalobce také zkracuje postup tzv. dílčeného důchodu, který bylo nutné použít z důvodu nedostatečných dob pojištění získaných žalobcem v Česku. Pokud řízení od podání první žádosti dodnes trvá téměř pět let, pak by do budoucna zvažoval výhodnější postup bez dílčení a případné podání nové žádosti o starobní důchod v Česku, až dovrší 68 let věku. Tato nová žádost o starobní důchod by zohledňovala skutečnost, že žalobce měl v Česku práci až do 31. 12. 2020. Metodika při nové žádosti by byla pro něj podstatně příznivější, protože by se nepostupovalo podle unijního práva, ale zcela podle českých právních předpisů.

III. d) Duplika žalované

31. Žalovaná zareagovala duplikou. Uvedla, že žalobce od 1. 4. 2010 vykonával souběžně výdělečnou činnost na území Česka a Rakouska pro zaměstnavatele se sídlem v obou zemích. Rozhodnutím o zvýšení důchodu došlo pouze k úpravě výše přiznaného starobního důchodu zápočtem nově zjištěných dob pojištění. Osobní list důchodového pojištění proto zachycuje doby pojištění získané žalobcem pouze do data 20. 2. 2018. Zhodnocení doby pojištění získané po datu přiznání starobního důchodu, tj. po 21. 2. 2018, je možné jen při postupu podle § 34 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Poukaz na skutečnost, že žalobce neobdržel vyjádření správního orgánu v reakci na jím zaslané vyjádření k usnesení o zastavení řízení, mu příslušné oddělení zodpovědělo po ukončení řízení o námitkách. Pokud žalobce kdykoliv v budoucnu doloží žalované doklad o svém studiu v tvrzeném období, žalovaná provede přepočtení výše jeho starobního důchodu v souladu s § 56 zákona o důchodovém pojištění.

III. e) Triplika žalobce

32. Žalobce zareagoval triplikou. Kromě již dříve uplatněných argumentů znovu upozornil na negativní důsledky jednání žalované na jeho zdravotní pojištění v Rakousku, resp. jeho potenciální ztrátu, což by pro žalobce mělo fatální důsledky. Tuto skutečnost dodnes žalovaná zamlčuje. Rakouský nositel sociálního pojištění ho informoval, že mu upře zdravotní pojištění, pokud si podá žádost o rakouskou a českou penzi v Česku. Bylo mu

řečeno, že musí o českou penzi žádat přes rakouského nositele sociálního pojištění (rakouskou PVA), aby neztratil krytí rakouského zdravotního pojištění. Tedy, aby zůstal zdravotně pojištěný v Rakousku.

33. Tvzení žalované, že žalobce od 1. 4. 2010 vykonával souběžně výdělečnou činnost pro zaměstnavatele se sídlem na území dvou států je jen částečně pravdivé. Pro českou společnost pracoval již od 2. 3. 1998. Platil tu daně i zdravotní a sociální pojištění. Je ale pravda, že od 1. 1. 2009 do 31. 3. 2010 měl neplacené volno. Přesto nadále vykonával činnost jednatele. Souběžnou činnost tedy vykonával již od 2. 3. 1998, kdy byl a trvale je ve funkci jednatele dodnes.
34. Od roku 1998 do dnešního dne mu žalovaná však neposkytla žádnou relevantní informaci o tom, že platit daně i zdravotní a sociální pojištění v různých zemích do různých systémů není povoleno. Bohužel o této tzv. oznamovací povinnosti 20 let nevěděl. Platit daně i zdravotní a sociální pojištění z jeho příjmu v Česku do českého systému se mu jevilo jako samozřejmé. Žalovaná svým jednáním zdržuje vyřízení nároku na starobní důchod na základě druhé žádosti. Neustále trvala na tom, aby podal žádost o výjimku. Žalobce tehdy netušil, k čemu je to potřeba. Chápal to tak, že žádost o výjimku je potřeba pro vyřízení druhé žádosti a že žádostí o výjimku žádá žalovanou, aby mohla poskytnout potřebné dokumenty. Až nyní se dozvěděl, že žádost o udělení výjimky k příslušnosti k právním předpisům nemělo opodstatnění pro něj, ale pro žalovanou, aby mu nemusela vrátet přeplatek a v Česku zaplacené pojistné zúčtovat s rakouskou stranou.

IV. Jednání před krajským soudem

35. Dne 25. 1. 2023 se u krajského soudu ve věci konalo jednání. Po úvodních stanoviscích obou stran včetně vysvětlení celého důchodového příběhu od samotného žalobce krajský soud zrekapituloval spis. Využil této příležitosti, aby si s oběma stranami detailně objasnil procesní situaci a aby zjistil jejich pohled na dosavadní procesní dění. Zejména bylo důležité objasnit, o čem žalovaná rozhodla a o čem naopak doposud nerozhodla. Zástupkyně žalobce v té souvislosti tvrdila, že podle jejího názoru lze za rozhodnutí o prvních námitkách považovat rozhodnutí o zvýšení důchodu. A trvala (původně) na tom, že se tato věc odehrává jen na dvou procesních kolejích. Zástupkyně žalované pak neměla jednoznačnou odpověď na dotaz, zda již žalovaná úplně rozhodla o prvních námitkách. Uvedla, že je podle ní sporné, zda první námitky opravdu námitkami byly. Vysvětlovala také, že bývá její praxí se dotazovat účastníků řízení, zda zpětvzetí žádostí myslí vážně. Důvody, pro které ji vzal zpět žalobce, žalované nepřípadly být pádné.
36. Soud se také výslovně a upřímně žalující strany dotazoval, co je jejím cílem. Žalobce potvrdil, že z důvodu komplikací pro jeho rakouský důchod, by rád „vše smazal“, protože vzal první žádost zpět. Uznával, že nesplnil svoji oznamovací povinnost kvůli svému působení ve dvou zemích, protože o ní jednoduše nevěděl. Pochopil každopádně celou situaci tak, že bude nejlepší vzít první (českou) žádost zpět a požádat znovu o důchod v Rakousku, což také druhou žádostí učinil. Žalované podle něj muselo být i z toho důvodu zřejmé, že nechce, aby se v řízení o první žádosti pokračovalo.
37. Krajský soud poté přistoupil k dokazování. K důkazu provedl maturitní vysvědčení žalobce ze Střední průmyslové školy strojnické v Praze ze dne 4. 6. 1976. To neobsahuje konkrétní data studia žalobce. Žalovaná uvedla, že délku studia žalobce dovozovala z toho, že jde o třídu 4. d. Ale uznávala možné nezohlednění toho, že žalobce na této škole

nastoupil ke studiu přímo do druhého ročníku. Kromě toho krajský soud provedl k důkazu vysvědčení ze druhého ročníku uvedené střední školy, z něhož plyne, že ho žalobce studoval ve školním roce 1973 až 1974. Další důkazy soud neprováděl.

38. Po ukončení dokazování následovaly závěrečné návrhy obou stran. Krajský soud zde zejména požadoval po žalující straně, aby upřesnila, co vše napadá. V žalobě a následných podáních se její petitivy totiž rozsahově poněkud lišily. Žalobce nakonec navrhl zrušení či vyslovení nicotnosti rozhodnutí o přiznání důchodu, zrušení přípisu žalované z května 2022 spolu s usnesením o zastavení řízení a zrušení námitkového rozhodnutí o zvýšení důchodu i rozhodnutí o zvýšení důchodu.
39. Po závěrečných návrzích krajský soud odročil jednání za účelem vyhlášení rozsudku na 31. 1. 2023, kdy také tento rozsudek vyhlásil.

V. Posouzení věci krajským soudem

40. Důchodový příběh žalobce v očích krajského soudu probíhá hned na třech kolejích – (1) řízení o první žádosti, (2) řízení o druhé žádosti a (3) řízení o zvýšení důchodu. Žalovaná vydala tři prvostupňová rozhodnutí: rozhodnutí o přiznání důchodu, usnesení o zastavení řízení a rozhodnutí o zvýšení důchodu. Všechna tato rozhodnutí žalobce napadl. Krajský soud proto bude pro přehlednost strukturovat odůvodnění rozsudku ke každé této procesní koleji zvlášť. A pokusí se co nejjednodušeji a nejpřehledněji vysvětlit své úvahy o řešení celé vzniklé situace.

V. a) Žaloba proti rozhodnutí o přiznání důchodu je nepřijatelná

41. Krajský soud považuje za vhodné se v časové posloupnosti nejprve zaměřit na rozhodnutí o přiznání důchodu. Žalobce se dokonce domáhá vyslovení jeho nicotnosti. Pro případ, že by ji soud nevyslovil, zpochybňuje jeho zákonnost. Obojí ze stejného důvodu. Jde o rozhodnutí o první žádosti, kterou vzal zpět.
42. Proti rozhodnutí o přiznání důchodu ovšem žalobce podal první námitky [jimiž napadl i usnesení o zastavení řízení – k tomu viz část V. b) níže]. Žalovaná sice zpochybňuje, zda opravdu šlo o námitky. Krajský soud o tom ovšem pochybnosti nemá. Žalobce je podal ve lhůtě pro jejich podání a obsahově napadá rozhodnutí o přiznání důchodu (i usnesení o zastavení řízení), kterému vytýká určité vady a požaduje nápravu pochybení žalované. Její argument, že o námitky nešlo, proto není důvodný.
43. Žalobce v námitkách konkrétně a výslovně vytýkal rozhodnutí o přiznání důchodu, že ho neměla žalovaná vydávat, protože vzal první žádost zpět. A ze spisu nevyplývá, že by na tuto část prvních námitek mířících vůči rozhodnutí o přiznání důchodu žalovaná dodnes jakkoliv zareagovala. Přípis žalované z května 2022 se totiž týká jen usnesení o zastavení řízení. Žalovaná to nevyjasnila ani při jednání.
44. Procesní situace je tedy nyní taková, že žalovaná stále nerozhodla o řádném opravném prostředku proti rozhodnutí o přiznání důchodu. Může proto teoreticky ještě poskytnout žalobci ochranu jeho práv. Správní soudnictví přitom stojí na tzv. zásadě subsidiarity, podle které správní soud s ohledem na dělbu moci nemůže vstupovat do příběhu, který ještě v rovině veřejné správy definitivně neskončil. Podle § 5 soudního řádu správního z toho důvodu platí, že se lze ve správním soudnictví domáhat ochrany práv až po vyčerpání řádných prostředků nápravy. Žalobce sice podal první námitky i proti

rozhodnutí o přiznání důchodu, ale pokud o nich žalovaná doteď nerozhodla, ještě k vyčerpání řádných prostředků nápravy nedošlo.

45. Ustanovení § 68 písm. a) soudního řádu správního pak označuje za nepřípustnou žalobu také tehdy, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem. Jak plyne z výše uvedeného, to je i případ této věci.
46. Podle § 46 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního současně platí, že soud usnesením odmítne návrh, je-li podle tohoto zákona nepřípustný. Krajský soud proto musel postupovat podle tohoto ustanovení a v části směřující vůči rozhodnutí o přiznání důchodu žalobu odmítnout. *Žalobce zde zkrátka napadá prvostupňové rozhodnutí, přestože ho napadl řádným opravným prostředkem, o němž ještě nebylo rozhodnuto. A takové prvostupňové rozhodnutí správní soud zásadně přezkoumávat nemůže. Jak z pohledu jeho nicotnosti, tak zákonnosti.*
47. Tento závěr samozřejmě nevylučuje, aby žalobce u žalované uplatnil některá z opatření proti nečinnosti podle § 80 správního řádu. A v případě jejich neúspěšného využití i žalobu na ochranu proti nečinnosti ve správním soudnictví podle § 79 soudního řádu správního.
48. Přes vše právě uvedené krajský soud odkazuje na část V. b), protože jeho závěry, které tam učiní, budou mít v praxi nepochybně význam i pro rozhodování žalované o části prvních námitek směřujících vůči rozhodnutí o přiznání důchodu.

V. b) Žalovaná neměla zastavovat řízení o druhé žádosti pro překážku věci zabíjené, protože žalobce vzal první žádost účinně zpět

49. Druhá procesní kolej se týká druhé žádosti. Žalovaná o ní rozhodla usnesením o zastavení řízení. I proti němu mířily první námitky. Krajský soud proto musel opět posoudit, zda o nich již žalovaná rozhodla a zda tedy námitky žalobce proti usnesení o zastavení řízení na této procesní koleji dojelely ve veřejné správě do svého konce. Na posouzení této otázky měla kritický dopad povaha přípisu žalované z května 2022. Krajský soud totiž k námitce žalobce musel posoudit, zda ve skutečnosti tento přípis není rozhodnutím o části prvních námitek směřujících proti usnesení o zastavení řízení.
50. Judikatura nyní zastává tzv. *materiálně-formální pojetí rozhodnutí správního orgánu*, které lze napadnout žalobou podle § 65 odst. 1 soudního řádu správního. Prvotním hlediskem tedy je, zda určitý úkon splňuje materiální znaky rozhodnutí – zda se chová „jako rozhodnutí“. Jde o to, jaké má určitý úkon účinky. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k tomu tradičně uvádí, že úkon správního orgánu musí mít „obecně povahu individuálního správního aktu, jak takovému pojmu rozumí hlavní proud doktríny správního práva.“ (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008-98, bod 19). Tento úsudek se činí bez ohledu na zákonné označení konkrétního úkonu, tedy bez ohledu na to, zda zákon určitý úkon označuje jako rozhodnutí, výměr, příkaz, vyrozumění, usnesení, výtku apod. Aby tedy byl určitý úkon správního orgánu rozhodnutím ve smyslu § 65 soudního řádu správního, musí mít takový úkon především skutečné účinky rozhodnutí (viz Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 515).
51. Aby byl určitý úkon rozhodnutím, musí poté být jeho (i) autorem správní orgán; (ii) který rozhodoval o právech a povinnostech fyzických a právnických osob; (iii) rozhodování se odehrávalo v oblasti veřejné správy; a (iv) činnost správního orgánu se musela dotknout veřejných subjektivních práv právní sféry žalobce (viz usnesení

rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 7. 2018, č. j. 9 As 79/2016-41, bod 74; srov. Kühn, Z., Kocourek, T. cit. výše, s. 515-516).

52. Jakkoliv dominuje materiální posouzení rozhodnutí, judikatura zohledňuje i určité formální aspekty (srov. výše citované usnesení 9 As 79/2016-41, bod 78): (1) předepsaná, tedy právem vyžadovaná formalizovaná podoba úkonu, který obvykle sestává z výroku a odůvodnění; (2) zákon musí stanovit alespoň určitou proceduru (slovy rozšířeného senátu „formalizovaný postup“) vedoucí k vydání „rozhodnutí“; (3) rozhodnutí se stanovenou formou oznamuje účastníkům řízení (srov. ostatně § 72 odst. 1 soudního řádu správního); (4) o řízení, jehož výsledkem je rozhodnutí, se buď má vést správní spis, anebo se o něm pořizuje alespoň nějaká dokumentace. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k výše uvedeným základním kritériím dále dodává *hledisko efektivity ochrany*: posouzení, zda jde o rozhodnutí či zásah, není samoučelné, ale mělo by poskytnout žalobci skutečně efektivní ochranu jeho práv (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 4. 2017, č. j. 6 Afs 270/2015-48, body 51 a násl., podobně již výše citované usnesení 7 Aps 3/2008-98, body 16 a násl., bod 27; srov. Kühn, Z., Kocourek, T. cit. výše, s. 516).
53. Z pohledu těchto stručně shrnutých zásad *byl přípis žalované z května 2022 rozhodnutím správního orgánu ve smyslu § 65 odst. 1 soudního řádu správního*. Jeho autorem byla žalovaná coby správní orgán. Ta posuzovala otázku, zda vést řízení o druhé žádosti. To se týkalo práv žalobce v oblasti důchodového pojištění. A zcela konkrétně toho, jaký bude dopad „českého důchodového příběhu“ žalobce na jeho rakouský důchod. Zastavení řízení o druhé žádosti se pak dotklo jeho právní sféry. Jak žalobce vysvětloval v průběhu řízení, kromě dopadu na samotný rakouský důchod a jeho výši, to dopadá i na jeho zdravotní pojištění (včetně hrozby jeho ztráty) a dokonce i na jeho možné daňové povinnosti. Přípis žalované z května se navíc „chová jako rozhodnutí“, protože šlo o adresnou reakci na část prvních námitek proti usnesení o zastavení řízení, ze které plyne nedůvodnost této části prvních námitek a závěr o správnosti i zákonnosti usnesení o zastavení řízení.
54. Co se formálních aspektů týče, přípis samozřejmě úplně nesplňuje formalizovanou podobu rozhodnutí žalované o námitkách. Nemá ani vymezený výrok. Z druhé strany ho žalovaná opatřila číslem jednacím a z odůvodnění jasně plyne její závěr o správnosti usnesení o zastavení řízení. Výrok o zamítnutí relevantní části prvních námitek a potvrzení usnesení o zastavení řízení z něj plyne minimálně nepřímo (*implicite*). Zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení stanovuje pro námitkové řízení určitou proceduru (viz jeho § 88). Žalobci žalovaná oznámila přípis z května 2022 stanovenou formou, pokud mu ho zaslala poštou na adresu pro doručování. O celém důchodovém příběhu žalobce pak žalovaná vede spis. Z toho všeho lze podle krajského soudu dovozovat, že přípis žalované z května 2022 byl z materiálně-formálního pohledu rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 soudního řádu správního, jímž žalovaná rozhodla o části prvních námitek proti usnesení o zastavení řízení.
55. Tento závěr navíc vede k *účinné soudní ochraně žalobce*. Krajský soud totiž na této procesní koleji bude moci posoudit zákonnost důvodů pro zastavení řízení o druhé žádosti. Tedy i otázku účinnosti zpětvzetí první žádosti. Odmítnutí žaloby i v této části by s ohledem na argumentaci předestřenou v této kapitole rozsudku bylo nemístným formalismem.
56. Jestliže tedy přípis žalované z května 2022 byl rozhodnutím, může se krajský soud při hodnocení jeho zákonnosti (a potažmo zákonnosti usnesení o zastavení řízení) zaměřit na jádro žalobní argumentace a na posouzení účinků zpětvzetí první žádosti. Pokud by

totiž mělo (nadále) své účinky, pak řízení o druhé žádosti nemohla bránit překážka věci dříve zahájené ve smyslu § 48 odst. 1 správního řádu.

57. Podle § 45 odst. 4 správního řádu platí, že žadatel může vzít žádost zpět, přičemž toto právo nelze uplatnit v době od vydání rozhodnutí správního orgánu prvního stupně do zahájení odvolacího řízení. Žadatel může vzít žádost zpět i v odvolacím (zde námitkovém) řízení (§ 88 odst. 2 a § 90 odst. 4 správního řádu). Správní řád pak v § 66 odst. 1 písm. a) dodává, že správní orgán řízení o žádosti usnesením zastaví, jestliže žadatel vzal svoji žádost zpět.
58. Správní řád přitom neupravuje jakoukoliv možnou proceduru pro „zpětvzetí zpětvzetí“ či „potvrzení zpětvzetí“. Ani neukládá žadateli povinnost zpětvzetí žádosti odůvodňovat. Dokonce ani nezná institut odvolání úkonu, jaký lze najít v § 41 odst. 4 občanského soudního řádu, jenž se podpůrně použije i ve správním soudnictví (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2007, č. j. 4 Azs 82/2007-43). Podle něj lze určitý úkon odvolat, jen jestliže jeho odvolání dojde soudu nejpozději současně s tímto úkonem. Tento procesní postup ve správním řízení ovšem nelze uplatnit, protože ho použitelná právní úprava nezná. A v této věci o něj ani nemohlo jít, protože žalobce samozřejmě neměl za cíl zpětvzetí první žádosti odvolat. A nic v tomto směru žalované nezasílal.
59. *Žalovaná z právě uvedených důvodů neměla jinou možnost než řízení zastavit.* Právě takové účinky zpětvzetí první žádosti mělo. Žalovaná neměla žalobce vyzývat, aby zpětvzetí „potvrdil“. Při jednání uváděla, že se jí důvody, pro které žalobce vzal první žádost zpět, nejevily být pádné. To jí ovšem vůbec nepřislušelo posuzovat. *Mohla maximálně žalobce vyzvat k podání nové žádosti.* O ní hovoří i interní lístek na písemnosti žalované se zpětvzetím. Nemohlo však mít jakékoliv právní dopady, pokud ho vyzývala, aby buď zpětvzetí první žádosti přehodnotil, nebo aby ho „definitivně“ potvrdil. Od tohoto momentu se bohužel celá věc vydala na scestí.
60. Je pravdou, že žalobce mohl ve svém přípisu ze srpna 2018 vše jasně narovnat, pokud by napsal, že na zpětvzetí první žádosti trvá. Z druhé strany se mu však nelze divit, že jako neprávnik úplně přesně neporozuměl, co přesně po něm žalovaná žádá, a chtěl vše vyjasnit. Nicméně krajský soud nesouhlasí se žalovanou, že by z jeho další komunikace a postupu nebylo jasné, že „na zpětvzetí první žádosti trvá“. *Žalobce z jeho účinnosti logicky vycházel, pokud podal druhou žádost.* O ní pak v přípise z července 2020 žalovanou informoval. Jaký jiný smysl by to mělo, než že počítá s tím, že se nepovede řízení o první žádosti, ale naopak jen o druhé žádosti? Vést řízení o první žádosti a více než tři roky od jejího zpětvzetí o ní pozitivně rozhodnout přiznáním důchodu, tedy bylo chybou.
61. Pokud by žalovaná argumentovala svou snahou o vstřícnost vůči žalobci, nabízí se otázka, proč nebyla podobně vstřícná poté, co se dozvěděla o podání druhé žádosti. Z toho jí měla vzniknout minimálně pochybnost, o které žádosti řízení vést (pokud chybně tehdy dovozovala, že řízení o první žádost může pokračovat). Mohla se žalobce dotázat, jak to tedy celé myslí. Jestliže pak v srpnu 2021 rozhodla o zastavení o řízení o druhé žádosti, šlo v této perspektivě o neadekvátní krok.
62. Žalobce tedy vzal účinně svoji první žádost zpět, což se rovná situaci, jako by ji nikdy nepodal. A pokud poté žalovaná zastavila řízení o druhé žádosti s argumentem, že žalobce podal první žádost, o které se dále vede řízení, pak takové zdůvodnění nemá své opodstatnění. Překážka věci zahájené v srpnu 2021, kdy žalovaná vydala usnesení o zastavení řízení, nijak řízení o druhé žádosti nebránila. Nebyl tu proto důvod postupovat

podle § 48 odst. 1 správního řádu a řízení o druhé žádosti zastavovat. Žalovaná přesto překážku pro vedení řízení o druhé žádosti v první žádosti viděla. Její rozhodnutí kvůli tomu zastavit řízení o druhé žádosti, proto bylo nezákonné.

63. To platí i pro přípis žalované z května 2022, kterým rozhodla o části prvních námitek proti usnesení o zastavení řízení tak, že vše bylo v pořádku. Nebylo. Žalovaná měla posoudit důvodnost této části prvních námitek a nemohla dojít k jinému závěru, než že žalobce vzal účinně první žádost zpět.
64. Z těchto důvodů krajský soud přistoupil ke zrušení přípisu žalované z května 2022 a usnesení o zastavení řízení. Námitky žalobce vůči nim jsou důvodné. Řízení o druhé žádosti mělo pokračovat.
65. Nad rámec právě uvedeného krajský soud považuje za vhodné dodat, že právní závěr o účinnosti zpětvzetí první žádosti by měl být pro žalovanou jistou inspirací i pro řízení o námitkách proti rozhodnutí o přiznání důchodu. Byť v části V. a) vysvětlil, že žalobu proti tomuto rozhodnutí musel z procesních důvodů odmítnout, je procesně hospodárné žalované nastínit, že tento právní názor může hrát důležitou roli i pro její hodnocení doposud nevypořádané části prvních námitek proti rozhodnutí o přiznání důchodu.

V. c) Rozhodnutí o zvýšení přiznaného důchodu stojí na nepřesných základech

66. Co se posouzení postupu a závěrů žalované na procesní koleji zvýšení přiznaného důchodu týče, krajský soud považuje za nejvhodnější za na něj zaměřit z hlediska části věcných námitek žalobce. Ten namítá, že mu žalovaná při výpočtu zvýšeného důchodu nezapočetla jeden roku studia a období od 21. 2. 2018 do 31. 12. 2020, ve kterém zde platil své sociální pojištění. A že nezohlednila maximální dobu pojištění vyžadovanou českými právními předpisy.
67. Soud provedl k otázce délky studia žalobce na Střední průmyslové škole strojnické v Praze dokazování. Pokud na tuto střední školu žalobce – jak sám tvrdí a žalovaná to ve výsledku nezpochybnila – nastoupil až přímo do druhého ročníku, pak opravdu nestál na správném skutkovém základě závěr námitkového rozhodnutí o zvýšení důchodu, že z maturitního vysvědčení plynulo studium na této škole jen od 1. 9. 1974 do 30. 6. 1976. Nešlo totiž o dvouleté studium, jak žalovaná mylně dovodila z druhých námitek. V nich opravdu žalobce psal jen o druhém ročníku (z formálně čtyřletého studia, kde nastoupil přímo do onoho druhého ročníku). Skutečnost, že byl žalobce studentem uvedené školy i ve školním roce 1973/1974 pak plynula z vysvědčení, které soud také provedl k důkazu při jednání.
68. Námitka, že žalovaná chybně žalobci nezapočetla jeden ročník studia na Střední průmyslové škole strojnické v Praze, je tedy důvodná. Již z tohoto důvodu krajský soud musel zrušit námitkové rozhodnutí o zvýšení důchodu.
69. Zbylé námitky již krajský soud nepovažuje pro nadbytečnost za nutné vypořádat. Zrušení námitkového rozhodnutí o zvýšení důchodu totiž znamená „otevření“ tohoto řízení. A podobně jako to krajský soud učinil u zrušení obou rozhodnutí o zastavení řízení o druhé žádosti, si dovoluje i zde podotknout, že pro nové rozhodnutí o druhých námitkách by měl hrát roli v předcházející části popsany názor o účinnosti zpětvzetí první žádosti. I pro námitkové rozhodnutí o zvýšení důchodu totiž je totiž výchozím zdrojem první žádost (na kterou v něm ostatně žalovaná i odkazuje), již vzal žalobce účinně zpět. Bylo by proto procesně hospodárné a rozumné i na této třetí procesní koleji celého příběhu žalobce vyjít z právního názoru, týkajícího se druhé koleje (nezákonnost zastavení řízení o druhé

žádosti). Plyne z něj, že se první žádost vůbec neměla do svých cílů na první a třetí koleji dostat a tyto cesty českého starobního důchodu žalobce měly po zpětvzetí první žádosti skončit (v první koleji), resp. se ani neměly zahajovat (ve třetí koleji).

70. Krajský soud proto sice uznává, že formálně závazný pro další řízení ve smyslu § 78 odst. 5 soudního řádu správního je pro žalovanou jen názor týkající se řízení o druhé žádosti a názor o chybném započtení doby studia žalobce v řízení o zvýšení jeho důchodu. Přesto však věří, že žalovaná nejprve v řízení o části prvních námitek proti rozhodnutí o přiznání důchodu a pak v řízení o druhých námitkách materiálně zohlední jeho právní názor týkající se chybného zastavení řízení o druhé žádosti, tedy že žalobce *vzal účinně první žádost zpět a žádné řízení se o ní proto nemělo vést*.

VI. Závěr a náklady řízení

71. Krajský soud tedy na základě důvodů popsaných v části V. a) rozhodl výrokem I. o odmítnutí žaloby proti rozhodnutí o přiznání důchodu. V této části totiž byla žaloba nepřijatelná pro nevyčerpání dostupných prostředků nápravy v řízení před žalovanou. Ta doteď nerozhodla o části prvních námitek směřující právě proti rozhodnutí o přiznání důchodu a může tak právům žalobce ještě poskytnout ochranu.
72. Z důvodů vysvětlených v části V. b) krajský soud rozhodl výrokem II. o zrušení připsu žalované z května 2022, který byl reálně rozhodnutím o části prvních námitek mířící proti usnesení o zastavení řízení. Krajský soud zrušil i samotné usnesení o zastavení řízení. Toto řízení jako jediné totiž mělo ze všech tří běžet dále. První žádost vzal žalobce účinně zpět a žalované to muselo být před vydáním usnesení o zastavení řízení jasné. Nevznikla tu proto překážka téže zahájené věci, pro kterou by žalovaná musela řízení o druhé žádosti zastavovat. A pokud se tak již stalo, měla usnesení o zastavení řízení v řízení o prvních námitkách zrušit a vrátit věc do prvostupňového řízení.
73. A v neposlední řadě krajský soud z důvodů popsaných v části V. c) zrušil výrokem III. námitkové rozhodnutí o zvýšení důchodu. V tomto případě se tak ovšem stalo z věcných důvodů, protože žalovaná chybně žalobci nezapočetla jeden rok studia na Střední průmyslové škole strojnické v Praze.
74. Krajský soud však opakuje, že by v dalším postupu žalované ve všech třech běžících řízeních – o části prvních námitek směřujících proti rozhodnutí o přiznání důchodu, o druhé žádosti i o druhých námitkách – bylo žádoucí, aby pracovala se skutečností, že žalobce vzal první žádost zpět. A měla by z toho ve všech třech řízeních vyvodit odpovídající procesní důsledky [(1) zrušení rozhodnutí o přiznání důchodu a zastavení řízení o první žádosti, (2) pokračování v řízení o druhé žádosti a (3) zrušení rozhodnutí o zvýšení důchodu spolu se zastavením řízení o zvýšení důchodu].
75. Co se nákladů řízení týče zástupkyně žalobce je vyčíslila v celkové výši 20.750 Kč. Navrhla zvýšení základní sazby za jeden úkon ve věci důchodového pojištění (1.000 Kč) na dvojnásobek podle § 12 odst. 1 advokátního tarifu. Šlo podle ní o složitou problematiku unijního důchodového práva. Žalovaná navíc nepřehledně a neúplně vedla správní spis, kvůli čemuž byla třeba jeho rekonstrukce. A bylo také třeba pracovat s listinami v němčině. Kromě toho navrhla zvýšení základní sazby podle § 12 odst. 3 advokátního tarifu, protože šlo o spojené věci. Celkově tedy požadovala 3.000 Kč za jeden úkon právní služby. A těchto úkonů si vyúčtovala sedm a půl: dvakrát přípravu a převzetí věci a podání

žaloby, jednou repliku s půlúkonem za její doplnění, jednou vyjádření k duplice žalované a jednou zastupování žalobce při jednání. K tomu připočetla sedm a půlkrát režijní paušál.

76. Krajský soud se však s tímto vyčíslením neztotožňuje. Zejména zohledňuje to, že ve výsledku šlo hlavně o jednu procesní otázku zpětvzetí žádosti a jeho promítnutí do celého důchodového příběhu žalobce spolu s nezapočtením určitých dob pojištění při výpočtu výše důchodu. Zástupkyně žalobce, resp. její substitutka mohla věc pojmout o dost jednodušeji. V jistě míře přispěla ke spletnosti případu, protože žaloba nepatřila k těm nejpřehlednějším. V průběhu řízení vyvolala pochybnosti o tom, které všechny akty žalované napadá. A ani při jednání nepřinesla do věci úplné jasno. Až v závěru se podařilo alespoň rozsah žalobního návrhu upřesnit. Přesto byl v jedné ze tří částí nepřipustný (ve vztahu k němu nemá podle § 60 odst. 3 soudního řádu správního žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení). Z těchto důvodů soud nepostupoval podle § 12 odst. 1 advokátního tarifu a nezvýšil základní sazbu odměny zástupkyně žalobce na dvojnásobek.
77. Podobně neshledal důvod pro postup podle § 12 odst. 3 advokátního tarifu. Nešlo totiž o spojené věci. Zástupkyně žalobce sice napadla žalobou více správních rozhodnutí. Pokud je ovšem napadla jedním podáním, pak se ve správním soudnictví nevydává rozhodnutí o spojení věcí podle § 39 odst. 1 soudního řádu správního. Nejde totiž o *samostatné žaloby* ve smyslu uvedeného ustanovení. Ale jednu žalobu proti více rozhodnutím. Krajský soud tedy nemusel nic spojovat. Nejsou tu proto předpoklady pro použití § 12 odst. 3 advokátního tarifu. Ze stejného důvodu neshledal důvodu pro dvojité započtení převzetí věci a podání žaloby.
78. Sazba odměny zástupkyně žalobce za jeden úkon právní služby tedy zůstala v *běžné základní výši pro důchodové věci*, tj. 1.000 Kč (ke sporné ústavnosti této částky viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2020, čj. 6 Ads 209/2019-62, č. 4115/2021 Sb. NSS). Co se počtu úkonů právní služby týče, krajský soud jich přiznal zástupkyni žalobce pět: převzetí a přípravu věci, podání žaloby, repliku na vyjádření žalované k žalobě (zde soud nezapočetl požadovaný půlúkon, protože repliku a její doplnění pojímá jako jeden úkon), tripliku na dupliku žalované a účast na jednání soudu. K tomu započtl pět režijních paušálů po 300 Kč. Zástupkyně žalobce není plátkyní DPH. Celkově tedy jako odměnu jeho zástupkyně žalobci přiznal 6.500 Kč.
79. V této částce krajský soud výrokem IV. žalobci přiznal náhradu nákladů řízení. Je splatná do 30 dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupkyně žalobce.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno, 31. ledna 2023

Martin Kopa, v. r.
samosoudce

